

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งจะกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป รายละเอียดได้กล่าวเป็นลำดับต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการความรู้ของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ตามกระบวนการจัดการความรู้ 7 ด้าน คือ
1) ด้านการค้นหาความรู้ 2) ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ 3) ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ 4) ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5) ด้านการเข้าถึงความรู้ 6) ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และ 7) ด้านการเรียนรู้
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์การเป็นครู และการได้รับการอบรมการจัดการความรู้

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการจัดการความรู้แตกต่างกัน
2. ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีการจัดการความรู้แตกต่างกัน
3. ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีประสบการณ์การเป็นครูต่างกัน มีการจัดการความรู้แตกต่างกัน

4. ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่ได้รับการอบรมการจัดการความรู้ต่างกัน มีการจัดการความรู้แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำนวน 1,850 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำนวน 329 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ยามาเน่ (Yamane', 1973 อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชย์สุภวงศ์, 2546 : 104) หากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ อย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละอำเภอของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ได้กลุ่มตัวอย่าง 329 จากครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ประกอบด้วยวุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ การเป็นครู และการได้รับการอบรมการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่วัดระดับการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ตามกระบวนการจัดการความรู้ 7 ด้าน คือ 1) ด้านการค้นหาคำความรู้ 2) ด้านการสร้างและแสวงหาคำความรู้ 3) ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ 4) ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5) ด้านการเข้าถึงความรู้ 6) ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และ 7) ด้านการเรียนรู้ จำนวน 39 ข้อ ซึ่งใช้เกณฑ์การให้คะแนน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert's Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีการ

ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ คือ $\alpha = .805$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม หนังสือแนะนำตัว จำหน่ายของถึงโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 และขอความร่วมมือส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยผ่านทางช่องรับเอกสารของศูนย์เครือข่ายคุณภาพยะหริ่งแหลมทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1
3. ผู้วิจัยรอรับแบบสอบถามคืนเมื่อผ่านไป 15 วัน กลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้ส่งแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม แล้วนำไปตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ โดยนำแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS for Window) เพื่อประมวลผล และหาค่าทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์การเป็นครู และการได้รับการอบรมการจัดการความรู้ของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยภาพรวมและรายข้อ

3. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์การเป็นครู และการได้รับการอบรมการจัดการความรู้ โดยหาค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ตามตัวแปรวุฒิการศึกษา วิทยฐานะ และการได้รับการอบรมการจัดการความรู้ และหาค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ตามตัวแปรประสบการณ์การเป็นครู เมื่อพบกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน ก็จะนำไปทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 โดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.89$) และด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.58$) ส่วนด้านการเข้าถึงความรู้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36$)

เมื่อพิจารณารายด้านปรากฏผล ดังนี้

1.1.1 ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการค้นหาคำความรู้โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) โดยการศึกษาวิจัยทัศน ทัศนกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.87$) และการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนในการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.66$)

1.1.2 ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$) โดยการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.99$) และการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.66$)

1.1.3 ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$) โดยการรวบรวมและสร้างระบบฐานข้อมูล หรือความรู้ที่สามารถค้นหาและนำไปใช้ประโยชน์ได้ง่ายและรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.67$) และการรวบรวมและสังเคราะห์ความรู้ที่มีอยู่เข้าด้วยกันเพื่อสร้างความรู้ใหม่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.51$)

1.1.4 ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก โดยการเห็นคุณค่าความรู้และทักษะที่มีอยู่ในตัวเอง ซึ่งเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.89$) และการประมวลข้อมูลหรือความรู้ และทักษะการปฏิบัติงานให้อยู่ใน รูปแบบเดียวกันโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.66$) ส่วนการกำหนดแนวทางและ วิธีการในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.50$)

1.1.5 ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้โดยภาพรวมและ รายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36$) โดยการจัดเก็บข้อมูลหรือความรู้เพื่อความสะดวกในการ ค้นหา เช่น งานวิจัย รายงานประจำปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.48$) และมีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อเป็นแบบอย่างให้ผู้ที่สนใจสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.24$)

1.1.6 ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.74$) โดยการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนครู เพื่อให้มี โอกาสพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.92$) และมีวิธีการถ่ายทอดความรู้ และทักษะที่อยู่ในตัวบุคคลแบบตัวต่อตัวจากผู้มีความรู้และประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.51$)

1.1.7 ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการเรียนรู้โดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$) โดยการนำความรู้ไปใช้ในการสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.84$) และการปรับปรุงแก้ไขวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาระบบงาน โดยพิจารณาทุกภาคการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.68$)

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบ การปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์การเป็นครู และการได้รับการอบรมการจัดการความรู้

1.2.1 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำแนกตาม วุฒิการศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่มีการปฏิบัติการจัดการ ความรู้ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการเข้าถึงความรู้ มีการปฏิบัติการจัดการความรู้แตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.2 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำแนกตามวิทยฐานะ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติการจัดการความรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านการค้นหา ความรู้ มีการปฏิบัติการจัดการความรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้าน การสร้างและแสวงหาความรู้และการเข้าถึงความรู้ มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ไม่แตกต่างกัน

1.2.3 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีประสบการณ์ การเป็นครูต่างกัน มีการปฏิบัติการจัดการความรู้โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า ครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีประสบการณ์การเป็นครูต่างกัน ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ไม่แตกต่างกัน ส่วน ด้านการค้นหาความรู้ มีการปฏิบัติการจัดการความรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า ครู โรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์การเป็นครู 21 ปีขึ้นไป มี การปฏิบัติการจัดการความรู้สูงกว่าครู โรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์การเป็นครู 11-20 ปี และ 1-10 ปี ตามลำดับ

1.2.4 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำแนกตามการได้รับ การอบรมการจัดการความรู้โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครู โรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมการจัดการความรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครู โรงเรียน ประถมศึกษาที่ไม่ได้รับการอบรมการจัดการความรู้ทุกด้าน

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน ได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ตามกระบวนการจัดการความรู้ 7 ด้าน คือ ด้านการค้นหาความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และด้านการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ โดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเข้าถึงความรู้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร ชัยสวัสดิ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 เกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาต่อกระบวนการจัดการความรู้ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อขั้นตอนการจัดการความรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการค้นหาความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้และด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเข้าถึงความรู้และด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของนรินทร์ ขวัญควาวิ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า สภาพความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรของสถานศึกษา ปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา ปัจจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และปัจจัยเกี่ยวกับการจูงใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดเก็บและค้นหาความรู้ และด้านการถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของฮารีซา เจะคอเลาะ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 พบว่า

ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยด้านการเข้าถึงความรู้มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่น ๆ

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการปฏิบัติการจัดการความรู้ ซึ่งถือว่าการจัดการความรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และสามารถนำไปพัฒนาระบบการทำงานของตนเองและยังส่งผลถึงการพัฒนาระบบการทำงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพได้อีกด้วย ซึ่งเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547 : 63) กล่าวว่า การจัดการความรู้ให้เป็นระบบระเบียบเพื่อให้สถานศึกษาเกิดความต้องการเข้าถึงได้ง่าย และดึงออกมาใช้งานได้โดยสะดวก ทำให้การจัดการความรู้มีกระบวนการทำงานเป็นทีม เพราะการจัดการความรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน สอดคล้องกับชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ (2548 : 64) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการความรู้ไว้ว่า เป็นการเพิ่มศักยภาพขององค์กร ช่วยในการจัดการความเปลี่ยนแปลง ซึ่งองค์กรจำเป็นต้องรักษาตำแหน่งของการเป็นผู้นำในยุคสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ปรับปรุงความรับผิดชอบและการลดต้นทุน เพิ่มการเรียนรู้และนวัตกรรมผ่านกระบวนการจัดการความรู้และมีการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ที่มีความสะดวกจะเป็นการสร้างให้เกิดความสามารถในการแข่งขัน ช่วยในการจัดการความรู้ที่เป็นพื้นฐานขององค์กร โดยการสร้างระบบติดต่อสื่อสารที่จะช่วยให้พนักงานทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็ว การลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต โดยการจัดการกับการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ที่มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงความสามารถในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ทำให้องค์กรมีความคล่องตัว ช่วยในการคัดกรองความรู้และประหยัดต้นทุน และสอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2547 : 57) กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการความรู้ว่าเพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ยิ่งขึ้น เพื่อการพัฒนาคน หรือพัฒนาผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งในที่นี้พนักงานทุกระดับ แต่ที่จะได้ประโยชน์มากที่สุดคือ พนักงานชั้นผู้น้อย และระดับกลาง และเพื่อการพัฒนาฐาน “ความรู้” ขององค์กรหรือหน่วยงาน เป็นการเพิ่มพูนทุนความรู้หรือทุนทางปัญญาขององค์กร

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านการค้นหาความรู้ ผลการวิจัยพบว่า ครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการค้นหาความรู้ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีการศึกษาวิจัยทัศน ทัศนกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน และกำหนดสิ่งที่ต้องเรียนรู้ในการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ทัศนกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของเข็มชาติ ไชยโวหาร (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต3 พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ทางความรู้ สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ไว้อย่างสั้น กระชับ ชัดเจนและกระตุ้นให้บุคลากรมุ่งอนาคต วิสัยทัศน์ พันธกิจก็มีความสอดคล้องกัน ครูได้รับการอบรมให้มีความรู้ความสามารถเพื่อพัฒนา งานให้มีประสิทธิภาพ มีวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมทั้งครูและนักเรียน เกิดความร่วมมือทางวิชาการ ระหว่างสถานศึกษา ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและทันต่อความเปลี่ยนแปลงและ สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตน์ เทียงตรง (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการความรู้ใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 1 : กรณีศึกษาโรงเรียน อนุบาลดงระวี พบว่า ด้านการกำหนดเป้าหมาย โรงเรียนได้ดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ที่อาศัย วิสัยทัศน์ของโรงเรียนเป็นตัวกำหนดกิจกรรมงานและโครงการทุกด้านมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของผู้เรียน นักเรียนมีความรู้ตามมาตรฐานที่กำหนด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการค้นหาความรู้ โดยมีการศึกษาวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน และมีการกำหนดสิ่งที่ต้องเรียนรู้ ในการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ ของโรงเรียน ดังที่บุญดี บุญญาภิกิจ และคณะ (2548 :54-58) เสนอกระบวนการจัดการความรู้ ด้านการบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification) คือ เป็นการค้นหาว่าองค์กรมีความรู้อะไรบ้าง ในรูปแบบใด อยู่ที่ใคร และความรู้อะไรบ้างที่องค์กรจำเป็นต้องมี ทำให้องค์กรทราบว่าจะขาดความรู้ อะไรบ้าง หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ รู้เรา นั่นเอง โดยทั่ว ๆ ไป องค์กรสามารถใช้เครื่องมือที่เรียกว่า แผนที่ความรู้ (Knowledge Mapping) ในขั้นตอนนี้เพื่อว่าความรู้ได้มีความสำคัญ องค์กรจัดลำดับ ความสำคัญของความรู้เหล่านั้น เพื่อให้องค์กรวางแผนขอบเขตของการจัดการความรู้และสามารถ จัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ประโยชน์ของแผนที่ความรู้คือ ช่วยทำให้เห็นภาพรวมของของคลังความรู้ขององค์กรทำให้องค์กรทราบว่ามีความรู้ที่ทับซ้อนกัน ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ หรือไม่ ซึ่งก่อให้เกิดความสิ้นเปลืองในการจัดเก็บ รวบรวมและทำให้ บุคลากรทุกคนทราบว่าองค์กรมีความรู้อะไรบ้างและจะหาความรู้ที่ตนเองต้องการได้ที่ไหน นอกจากนี้ ยังเป็นโครงสร้างพื้นฐานความรู้ที่องค์กรสามารถใช้เป็นฐานในการต่อยอดขยายความรู้ในเรื่อง ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ รวมทั้งการใช้เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงาน และการเคลื่อนย้ายแหล่งข้อมูลความรู้ต่อระบบต่าง ๆ ในองค์กร

1.2 ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยมีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รับฟังความคิดเห็นของคนอื่นมากกว่าที่จะยึดแนวคิดของตนเองเป็นหลัก และรับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ อาทิ บทความ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และอินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับงานวิจัยของฮารีซา เจอะคอเลาะ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 พบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร ชัยสวัสดิ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 เกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาต่อกระบวนการจัดการความรู้ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อขั้นตอนการจัดการความรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการค้นหาความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสร้างและแสวงหาความรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนางาน และมีการปรับปรุงงานให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของไพโรจน์ ชลารักษ์ (2551 : 75-78) ได้กล่าวสรุปว่า การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) คือการทำให้ความรู้เกิดขึ้นในตัวคนหรือมาสู่ตัวคน ซึ่งมีวิธีการต่าง ๆ ทำให้ความรู้มีการเปลี่ยนแปลงและเปลี่ยนที่อยู่ไม่ได้ คนจึงต้องมีกลยุทธ์ การแสวงหาหรือสร้างความรู้ที่ดีทั้งในตัวเองและวัสดุบันทึกต่าง ๆ เมื่อต้องการใช้ความรู้ที่ถูกระดมไว้จึงต้องมีการค้นคืนหรือนำกลับมาใช้ การแสวงหา การจัดเก็บและการค้นคืนความรู้จำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่เหมาะสมเข้ามาช่วยจัดการจึงทำให้มีความรู้ มีการถูกถ่ายโอนต่อไปและสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนทิพย์ตรง (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลดาราภิรมย์ พบว่า ด้านการสร้างและการใช้คลังความรู้ บุคลากรในโรงเรียนมีการคิดสร้างและใช้คลังความรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้มีแฟ้มสะสมงาน มีการจัดระบบชิ้นงาน เอกสารหลักฐานถูกต้องเป็นปัจจุบันสามารถนำไปใช้ได้ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ของครูต้นแบบ การเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันตามโครงการต่าง ๆ การจัดอบรมด้านคอมพิวเตอร์ให้บุคลากรเพื่อนำไปจัดทำสื่อแบบวัดผล ประเมินผล เป็นต้นแบบของการศึกษา

คูงานของเครือข่ายและหน่วยงานอื่น นอกจากนี้ เข็มชาติ ไชยโวหาร (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต3 พบว่า ด้านการสร้างคลังความรู้ สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่มีการจัดระบบห้องสมุดที่พร้อมแก่การเรียน สามารถจัดระบบเทคโนโลยีเพื่อการบริหาร การบริการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีจำนวนคอมพิวเตอร์เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กยังขาดความพร้อมของห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และจำนวนเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

1.3 ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ผลการวิจัยพบว่า ครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยมีการรวบรวมและสร้างระบบฐานข้อมูลหรือความรู้ที่สามารถค้นหาและนำไปใช้ประโยชน์ได้ง่ายและรวดเร็ว จำแนกข้อมูลหรือความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อความสะดวกต่อการค้นหา และกำหนดแผนผังกระบวนการในการทำงานอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของวสันต์ ลาจันทร์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า การจัดการความรู้ตามทัศนะของครูและผู้บริหาร ด้านกระบวนการจัดการความรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีองค์ประกอบที่ทำให้การจัดการความรู้ประสบผลสำเร็จในส่วนของสถานศึกษา ได้แก่ ส่งเสริมบุคลากร โดยสนับสนุนงบประมาณ มีนโยบายแผนงานชัดเจน ตลอดจนระบบสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน ด้านผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สร้างขวัญกำลังใจโดยใช้หลักพรหมวิหาร 4 เป็นบุคคลที่รับผิดชอบสูง ด้านครูผู้สอนต้องพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง นำเข้าองค์ความรู้ใหม่ บรรยายภาพเป็นประชาธิปไตย ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง พัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่อง ประสานสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและเข้าใจหลักของการจัดการความรู้

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ โดยมีการกำหนดแผนผังกระบวนการในการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการรวบรวมและสร้างระบบฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบันหรือความรู้ที่สามารถค้นหาและนำไปใช้ประโยชน์ได้ง่ายและรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร ชายสวัสดิ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต1 เกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาต่อกระบวนการจัดการความรู้ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรทางการศึกษา

มีความคิดเห็นต่อขั้นตอนการจัดการความรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติการจัดการความรู้อยู่ในระดับมาก ส่วนการกำหนดแนวทางและวิธีการในการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร ชาวสวัสดิ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 เกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาต่อกระบวนการจัดการความรู้ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อขั้นตอนการจัดการความรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เหมาะสมกับความสามารถและความเชี่ยวชาญของแต่ละบุคคล มีการจัดทำเอกสารและจัดทำสรุปบทเรียนที่ได้รับอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบุญดี บุญญาภิกิจ และคณะ (2548 : 54-58) เสนอกระบวนการจัดการความรู้ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ นอกจากการจัดทำสารบัญความรู้อย่างเป็นระบบแล้ว องค์การต้องประมวลความรู้ให้อยู่ในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่ายและใช้ได้ง่าย ซึ่งอาจทำได้ในหลายลักษณะ คือ การจัดทำหรือปรับปรุงรูปแบบของเอกสารให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งองค์การจะช่วยทำให้การป้อนข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ การจัดเก็บ การค้นหา และการใช้ข้อมูลทำได้สะดวกและรวดเร็ว การใช้ภาษาเดียวกันทั่วทั้งองค์การ นั่นคือ องค์การควรจัดทำอภิธานศัพท์ของคำจำกัดความ ความหมายของคำต่าง ๆ ที่แต่ละหน่วยงานใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน ซึ่งจะช่วยให้การเป็นความรู้ การแบ่งประเภทและการจัดเก็บได้มาตรฐานเดียวกัน ที่สำคัญต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัยตลอดเวลา รวมทั้งต้องให้ผู้ใช้สามารถค้นหาและเปิดใช้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว การเรียบเรียงติดต่อและปรับปรุงเนื้อหาให้มีคุณภาพดีในแง่ต่าง ๆ เช่น ความครบถ้วน เทียบตรง ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้

1.5 ด้านการเข้าถึงความรู้ ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้

ด้านการเข้าถึงความรู้ โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการจัดเก็บข้อมูลหรือความรู้เพื่อความสะดวกในการค้นหา เช่น งานวิจัย รายงานประจำปี และจัดทำฐานความรู้ ทั้งที่มีอยู่ในและภายนอกโรงเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างให้ผู้ที่สนใจสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของคุณลลภ ตาละ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการความรู้ของครูในโรงเรียนแกนนำ “การเพิ่มประสิทธิภาพองค์กรทางการศึกษาด้วยการจัดการความรู้” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 พบว่า ปัญหาการจัดการความรู้ของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร ชาญสวัสดิ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 เกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาต่อกระบวนการจัดการความรู้ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อขั้นตอนการจัดการความรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการเข้าถึงความรู้และด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ อย่างมีระบบ สามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ อินเทอร์เน็ตหรือระบบอื่น ๆ ได้อย่างสะดวก รวดเร็วและถูกต้อง มีการจัดเก็บข้อมูล ความรู้ขององค์กรเพื่อความสะดวกในการค้นหา เช่น งานวิจัย ผลงานประจำปี และมีการจัดทำฐานข้อมูลความรู้และรวบรวมวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ทั้งที่มีภายในและจากภายนอกหน่วยงาน เพื่อเป็นแบบอย่างให้ผู้ที่สนใจสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของกิริติ ยศยิ่งยง (2549 : 94-95) ที่ได้กล่าวว่า กระบวนการจัดการความรู้ด้านการเข้าถึงความรู้ (Knowledge Accessibility Stage) คือเป็นการขยายความรู้ เพื่อให้บุคคลในองค์กรสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการเพื่อการตัดสินใจแก้ปัญหา การปฏิบัติงานและการบริการลูกค้า โดยสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตามเวลาที่ต้องการ การเข้าถึงความรู้ที่เหมาะสม ทำให้พนักงานมีความสามารถและเกิดความมั่นใจว่าจะได้รับการช่วยเหลือจากองค์กร ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ มีการแบ่งปันความรู้และได้ข้อมูลตามที่ต้องการ เป็นความรู้ที่มีการจัดการพร้อมเผยแพร่ และมีการเผยแพร่ความรู้/กระจายความรู้ นอกจากนี้บุญดี บุญญาภิจ (2548 : 54-58) ได้นำเสนอกระบวนการจัดการความรู้ด้านการเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) คือ องค์กรจะต้องมีวิธีการในการจัดเก็บและกระจายความรู้ทั้งความรู้ประเภท Tacit และ Explicit โดยทั่วไปการส่งหรือการกระจายความรู้ให้ผู้ใช้มี 2 ลักษณะ คือ การป้อนความรู้ การส่งข้อมูล/ความรู้ให้ผู้ใช้ โดยผู้รับไม่ได้ร้องขอหรือต้องการ เช่น การส่งหนังสือเวียนแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ข่าวสารต่าง ๆ หรือข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการขององค์กร ซึ่งโดยทั่วไป

มักจะทำให้ผู้รับรู้สึกว่าได้รับข้อมูล/ความรู้มากเกินไป หรือไม่ตรงกับความต้องการ ลักษณะที่สองคือ การให้โอกาสเลือกใช้ความรู้ การที่ผู้รับสามารถเลือกรับหรือใช้เฉพาะข้อมูล/ความรู้ที่ต้องการเท่านั้น ซึ่งทำให้ลดปัญหาการได้รับข้อมูล/ความรู้ที่ไม่ต้องการมากเกินไปอีกด้วย

1.6 ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนครู เพื่อให้มีโอกาสนพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และแลกเปลี่ยนความรู้หรือความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของเข็มชาติ ไชยโหวาร (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการแบ่งปันความรู้ สถานศึกษามีการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารความรู้ ประสบการณ์ของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ผู้เรียนมีการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียน ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้รัตน์ เทียงตรง (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลดารารัศมี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โรงเรียนได้ใช้การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้นการมีส่วนร่วมมีคำสั่งมอบหมายงานที่ชัดเจน มีความพร้อมด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยีงบประมาณและบุคคล บุคลากรรู้หน้าที่การงานของตน มีการประสานงาน สื่อสารที่ดี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นและสามารถสรุปผลงานได้ มีความเป็นมืออาชีพสูงสามารถนำสื่อมาใช้และประกอบการพัฒนางาน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ โดยการร่วมกันพัฒนาความรู้ในการปฏิบัติงาน มีเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนความรู้ มีการจัดประชุมหรือกิจกรรมอย่างเป็นกิจจะลักษณะเพื่อให้ครูทุกคนมีโอกาสนพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2548 : 129-136) ที่นำเสนอเกี่ยวกับการจัดการความรู้ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้เกิดพัฒนาการของความรู้ หรือการจัดการความรู้ที่จะเกิดขึ้นภายในองค์การ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ทำได้หลายวิธีการ โดยกรณีเป็น Explicit Knowledge จัดทำเป็นเอกสาร ฐานความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือกรณีเป็น Tacit Knowledge จัดทำเป็นระบบ ทีมข้ามสายงาน กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ระบบพี่เลี้ยง การสับเปลี่ยนงาน การยืมตัว เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ นอกจากนี้ Marquardt (อ้างถึงใน พรธิดา วิเชียร

ปัญญา, 2547 : 42-47) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการความรู้ด้านการถ่ายทอดความรู้ และการใช้ความรู้ มีความจำเป็นสำหรับองค์กร เนื่องจากองค์กรจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นเมื่อความรู้มีการกระจายและถ่ายทอดไปอย่างรวดเร็ว และเหมาะสมทั่วทั้งองค์กร การถ่ายทอดและการใช้ประโยชน์จากความรู้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลไกด้านอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้การเคลื่อนที่ของสารสนเทศและความรู้ระหว่างบุคคลหนึ่งนั้นเป็นไปได้โดยตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของจัตราแก้ว ชีระเดชากุล (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารจัดการความรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การทำงานในกระบวนการจัดการความรู้ ในขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากที่สุด และจากข้อเสนอแนะพบว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต้องมีความจริงใจในการถ่ายทอดข้อมูลอย่างถูกต้อง สำหรับผู้บริหารควรจัดให้มีช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่หลากหลายช่องทาง ใช้กลยุทธ์ในการกระตุ้นและเพิ่มแรงจูงใจในการตระหนักถึงความสำคัญ นำตนเองเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อรู้ที่นำไปสู่พัฒนาการ ปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหา ตลอดจนเทคนิควิธีการที่เหมาะสม สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติจริงกับการจัดการความรู้ในสถานศึกษา

1.7 ด้านการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 เขต 1 มีการปฏิบัติจัดการความรู้ ด้านการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยมีการนำความรู้ไปใช้ในการสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง และนำข้อมูลหรือความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาและปรับปรุงการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของฮารีษา เจดคอเลาะ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวสันต์ ลาจันทร์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (1) เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ทำให้การจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ประสบผลสำเร็จตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร พบว่า (1) การจัดการความรู้ ตามทัศนะของครูและผู้บริหาร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรมของหน่วยงาน ด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในโรงเรียน กระบวนการจัดการความรู้ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติเป็นอันดับสุดท้ายคือ ด้านการนำไปสู่การเรียนรู้ การวัดผลการจัดการความรู้ (2) องค์ประกอบที่ทำให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จ ในส่วนของสถานศึกษาได้แก่ ส่งเสริมบุคลากรโดยสนับสนุนงบประมาณ มีนโยบายแผนงานชัดเจน มีการจัดระบบสารสนเทศที่เป็น

ปัจจุบัน ด้านผู้บริหารต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สร้างขวัญและกำลังใจ เป็นบุคคลที่รับผิดชอบสูง ด้านครูผู้สอนต้องพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง นำเข้าองค์ความรู้ใหม่ บรรยากาศเป็นประชาธิปไตย ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องประสานสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และเข้าใจหลักของการจัดการความรู้

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ ด้านการเรียนรู้ โดยได้เล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญมีการพัฒนาตนเอง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ มีนโยบายแผนงานที่ชัดเจน มีการจัดระบบสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันเป็นผู้ที่มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบสูง และพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง สามารถนำเข้าองค์ความรู้ใหม่ๆ ได้อย่างดี สร้างบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ประสานความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและเข้าใจหลักการเรียนรู้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของบุญดี บุญญาภิ (2548 : 54-58) ที่ได้นำเสนอการจัดการความรู้ ด้านการเรียนรู้ (Learning) ว่า ควรทำให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของงาน เช่น เกิดระบบการเรียนรู้ จากการสร้างองค์ความรู้ การนำความรู้ไปใช้ เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่และหมุนเวียนต่อไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2547 : 54-58) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดในการจัดการความรู้ คือ การเรียนรู้ (Learning) ของบุคลากรและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหา และปรับปรุงองค์การ ดังนั้นขั้นตอนนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะถึงแม้องค์การจะมีวิธีการในการกำหนด รวบรวม คัดเลือก ถ่ายทอดและแบ่งปันความรู้ แม้จะดีเพียงใดก็ตามหากบุคคลไม่ได้เรียนรู้และนำไปใช้ประโยชน์ก็เป็นการสูญเปล่าของเวลาและทรัพยากรที่ใช้

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์การเป็นครู และการได้รับการอบรมการจัดการความรู้ต่างกัน

2.1 สมมติฐานข้อที่ 1 ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการจัดการความรู้แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของฮารีซา เจดอเลาะ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี

เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติการจัดการความรู้โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และ โขมิต เสดะจิต (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับสภาพการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ไม่แตกต่างกันจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของประมวล ศรีขวัญใจ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีการจัดการความรู้โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีการจัดการความรู้โดยภาพรวมและในแต่ละด้านสูงกว่าระดับปริญญาตรี

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันนั้น ได้มีการพัฒนาตนเอง ทั้งในด้านความรู้ ทักษะและกระบวนการต่าง ๆ ตลอดจนสามารถค้นคว้าหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รวมทั้งการ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับบุคลากรคนอื่น ๆ ภายในหรือภายนอกหน่วยงาน และการหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อีกด้วย ตามที่ Marquardt (อ้างถึงใน พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547 : 42-48) ได้กล่าวว่าการแสวงหาความรู้เป็นการปรับใช้ความรู้โดยทั่วไป แต่การสร้างความรู้เป็นสิ่งที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ (Generative) การสร้างความรู้ใหม่เกี่ยวข้องกับแรงผลักดัน การหยั่งรู้ และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล การสร้างความรู้ใหม่ควรอยู่ภายใต้หน่วยงานหรือคนในองค์กร ซึ่งหมายความว่าทุก ๆ คนสามารถเป็นผู้สร้างความรู้ได้ และสอดคล้องกับวิจารณ์พานิช (2547 : 63) ได้อธิบายแนวคิดของการจัดการความรู้ว่า เป็นการเรียนรู้แบบใหม่ที่เรียนจากการปฏิบัติเป็นตัวนำ เป็นตัวเดินเรื่องไม่ใช่แค่เรียนจากครูหรือตำรา ตำรานั้นเป็นการเรียนรู้แบบเก่าซึ่งเน้นเรียนทฤษฎี ขณะที่การเรียนรู้แบบ KM ก็เป็นทฤษฎีแต่ว่าเน้นที่การเรียนรู้แบบปฏิบัติเพราะการปฏิบัติทำให้เกิดประสบการณ์ การจัดการความรู้ไม่ใช่เรื่องของคน ๆ เดียว เป็นเรื่องของหลายคนทำงานร่วมกัน เพราะฉะนั้นเวลาปฏิบัติแต่ละคนจะมีประสบการณ์ไม่เหมือนกัน เมื่อนำมาแลกเปลี่ยนกันแล้วอาจเห็นส่วนที่เหมือนกัน ซึ่งเป็นการยืนยันว่าเข้าใจตรงกัน เมื่อเอามาแลกเปลี่ยนกันมาก ๆ จะทำให้ยกระดับความรู้ความเข้าใจขึ้นไปอีก จึงส่งผลให้ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีวิธีการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติการจัดการความรู้โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 สมมติฐานข้อที่ 2 ครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีการจัดการความรู้แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำแนกตามวิทยฐานะ มีการปฏิบัติการจัดการความรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเพียงใจ มุสิกะพงษ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการจัดการความรู้และความต้องการเพิ่มพูนความรู้สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ของบุคคลสำนักงานพัฒนาระบบบริการสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีกลุ่มงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการความรู้ของสำนักงานพัฒนาระบบบริการสุขภาพ ควรทำการวางแผนสภาพการจัดการ จัดระบบความต้องการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาบุคลากร มีการสนับสนุนงบประมาณ จัดโครงสร้างวัฒนธรรม กลยุทธ์ในการทำงาน บรรยากาศ การมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม และการประเมินองค์การแห่งการเรียนรู้

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีวิทยฐานะนั้น ได้มีการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ประกอบกับได้ผ่านการประเมินวิทยฐานะ ซึ่งได้ประเมินสมรรถนะในการทำงานในด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ และได้รับการฝึกอบรม ประชุมและสัมมนามากกว่าจึงมีการปฏิบัติการจัดการความรู้ที่อยู่ในระดับสูง จึงส่งผลให้ครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีการปฏิบัติการจัดการความรู้โดยภาพรวมแตกต่างกัน

2.3 สมมติฐานข้อที่ 3 ครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีประสบการณ์การเป็นครูต่างกัน มีการจัดการความรู้แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การเป็นครู มีการปฏิบัติการจัดการความรู้ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครู โรงเรียนประถมศึกษาเรียนรู้ที่จะพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของประมวล ศรีขวัญใจ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่

มีประสบการณ์ต่างกัน มีการจัดการความรู้โดยภาพรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โนมิต เสดะจิต (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ไม่แตกต่างกันจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ในยุคปัจจุบันมีการพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง มีการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีการสืบค้นความรู้จากสื่อที่หลากหลาย เช่น บทความวารสาร หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ที่สามารถส่งผ่านข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นครูที่มีประสบการณ์น้อยหรือครูที่เพิ่งทำงานใหม่ก็สามารถสืบข้อมูลและค้นหาความรู้ต่าง ๆ ได้จากสื่อทุกประเภทดังกล่าว สอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2550 : 124) กล่าวว่า องค์กรอัจฉริยะต้องเชี่ยวชาญการใช้พลังข้อมูล (Data) สารสนเทศ (Information) และความรู้ (Knowledge) นำมาสร้างคุณค่าและมูลค่า ซึ่งในกระบวนการทำงานประจำ จะต้องสร้างทั้ง 3 สิ่งขึ้นใช้งาน เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันและการปรับปรุงผลงาน เป็นพลวัตเรื่อยไปไม่หยุดยั้ง จึงส่งผลให้ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีประสบการณ์การเป็นครูต่างกัน มีการปฏิบัติการจัดการความรู้โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 สมมติฐานข้อที่ 4 ครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่ได้รับการอบรมการจัดการความรู้ต่างกัน มีการจัดการความรู้แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่ได้รับการอบรมการจัดการความรู้ มีการปฏิบัติการจัดการความรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ โนมิต เสดะจิต (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ในภาพรวม 5 ด้าน แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 4 ด้าน คือ ด้านพลวัตการเรียนรู้การปฏิบัติงาน ด้านการแปรรูปองค์การ ด้านการให้อำนาจและด้านการจัดการความรู้

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่ได้รับการอบรมการจัดการความรู้ จะเข้าใจสภาพปัญหาและแนวทางการปฏิบัติการจัดการความรู้ ทำให้สามารถเรียนรู้วิธีปฏิบัติการจัดการความรู้ได้ดีกว่าครูที่ไม่ได้รับการอบรมการจัดการความรู้ ตลอดจนการได้ปฏิบัติการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่องส่งผลให้มีประสบการณ์ เกิดความชำนาญและมีความเข้าใจกระบวนการในการปฏิบัติการจัดการความรู้ได้เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้ครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่ได้รับการอบรมการจัดการความรู้ต่างกัน มีการปฏิบัติการจัดการความรู้โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเข้าถึงความรู้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน และผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีการปฏิบัติการจัดการความรู้โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่มีประสบการณ์การเป็นครูต่างกัน มีการปฏิบัติการจัดการความรู้โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ที่ได้รับการอบรมการจัดการความรู้ต่างกัน มีการปฏิบัติการจัดการความรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดเป็นพันธกิจของหน่วยงาน โดยอาจจะมีการตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาหรือให้คำแนะนำทางด้านการปฏิบัติการจัดการความรู้ให้กับโรงเรียนหรือครูที่ต้องการเรียนรู้วิธีการหรือแนวทางในการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด

โรงเรียนประถมศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์หลักของโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหาร ครูหรือบุคลากรของโรงเรียนได้สังเกตเห็น และตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการความรู้ เนื่องจากการจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้ความรู้ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนมีการจัดเก็บ มีการเผยแพร่ และมีการนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การจัดการความรู้ยังสามารถทำให้องค์ความรู้เหล่านั้นไม่สูญหาย และสามารถต่อยอดองค์ความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

ครูโรงเรียนประถมศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติการจัดการความรู้ ควรได้รับการอบรม ประชุม สัมมนา เนื่องจากการได้รับการอบรมการจัดการความรู้ ทำให้ครูได้รู้กระบวนการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด แม้ว่าครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาที่สูงกว่าหรือมีประสบการณ์การเป็นครูที่มากกว่านั้น ก็ไม่ได้หมายความว่าครูเหล่านั้นจะสามารถปฏิบัติการจัดการความรู้ได้ดีกว่าเสมอไป ดังนั้นการให้การอบรมการจัดการความรู้นั้นเป็นสิ่งสำคัญกับครู โรงเรียนประถมศึกษามากที่สุด นอกจากนี้ครูควรเรียนรู้กระบวนการคิดแนวทางปฏิบัติงานเชิงสร้างสรรค์ และนำมาปรับปรุงใช้ในการพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จ และควรให้ความสำคัญในการรวบรวมข้อมูล แหล่งการเรียนรู้ และควรสร้างระบบฐานข้อมูลที่จะสามารถค้นหา และนำไปใช้ประโยชน์ได้ง่ายและรวดเร็ว สิ่งสำคัญที่สุดก็คือครูควรให้ความสำคัญในการจัดทำคู่มือ เขียนแผนการปฏิบัติงานออกมาเป็นเอกสาร และจัดทำข้อสรุปบทเรียนที่ได้รับจากการเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาและมีการเผยแพร่ทุกครั้ง เพื่อให้ผู้ร่วมงานได้เพิ่มพูนความรู้ เกิดทักษะในการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีโอกาสได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ มีรายละเอียดอย่างชัดเจน และมีความเป็นปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดการความรู้กับการปฏิบัติงานของครูในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เพื่อให้เห็นว่าจะมีความสัมพันธ์กันในลักษณะใด

2.2 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง การปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ